

זמני השבת
אופק: אלעד וב"ב

הדלקת הנרות: 16:31
מוצאי שבת: 17:41
דבינו תם: 18:14

מוסף ב-7500 עותקים בכל הארץ
פרשת "בא" - גליון מס' 192

זמני השבת
אופק: ירושלים

הדלקת הנרות: 16:36
מוצאי שבת: 17:40
דבינו תם: 18:11

שנה ז' - עלון דו שבועי | העלון טעון גניזה | אין לקרוא בשעת התפילה! | טל' המערכת: 03-9094245

תקופה ארוכה עם ראש הישיבה הגאון הגדול רבי ברוך רוזנברג זצ"ל, והנה באחד הימים התקשה ראש הישיבה בענין מסוים והיתה לו קושיא בסוגיא... למחרת הבאתי לו את שו"ת "ביעי אומר" (ח"י), והראיתי לו את אחת התשובות של מרן מאור ישראל רבי עובדיה יוסף שליט"א שעל פיה מתיישבת קושייתו. ראש הישיבה בראותו זאת שמח שמחה גדולה ועצומה על הסברא המוזכרת בתשובתו של מרן שליט"א בעיניו ובבקיאות ומסגנון לשונו המיוחדת. וברוב התפעלותו לא אבה ראש הישיבה להניח מידו את ספרו של מרן שליט"א, ועיין בו עוד כהנה וכהנה ברוב חביבות והתפעלות".

"ואמרת אליו בזה יד הוציאנו ה' פי הקשה פרעה לשלחנו ויהרג ה' כל בכור בארץ מצרים וגו'" (י"ג, י"ד-טו).

אם נתבונן, נמצא שסדר הפסוקים זועק להסבר: מדוע לאחר שכבר סיפר על היציאה ממצרים ("בחזק יד הוציאנו וגו'") הוא חוזר ומספר את מה שהיה קודם לכן ("ויהי כי הקשה פרעה לשלחנו ויהרג וגו'")? וקושיא נוספת, על השינוי בלשון הכתוב - שבתחילה הוא אומר "הוציאנו ה'", ואילו בהמשך נוקט הכתוב לשון "ויהי בשלח פרעה את העם", ולכאורה היה עליו לומר "ויהי בהוציא ה' את העם"?

ישוּב חריף אמר על כך הגאון רבי אלכסנדר סענדר שור, בעל "בכור שור" (על הש"ס):

הגמרא (בבא קמא ק"ג:) מביאה: "אמר רבא: עבד עברי גופו קנוי, והתבאר שכלל זה נסוב אפילו כאשר עבד עברי נמכר לגוי, גם אז גופו קנוי, ואפילו לא נתן הגוי כסף תמורתו אלא רק החזיק בו - מכל מקום גופו של העבד העברי קנוי לאותו גוי (כפי שמבואר בגמרא גיטין לח.).

על פי זה הקשו המפרשים: במה נפקע קנין הגוף שהיה למצריים בישראל? ותיירו, שהם בעצמם אמרו "קצו צאו וגו'", ובכך שיחררו אותם. ואף שאמירה זו היתה על ידי כפייה, שהרי ספגו עשר מכות כדי שייאותרו לשחררם - מכל מקום הרי קיימא-לן "כופים אותו עד שיאמר רוצה אני", וגם כאשר אומר "רוצה אני" עקב הכפייה, בכל זאת היא נחשב כרצונו.

עוד תירצו המפרשים, שהמצרים נעשו בתחילה עבדים ליוסף, עוד בטרם קנו את ישראל לעבדים על ידי ההחזיקו בהם, כאשר אמרו ליוסף (בראשית מז, ט): "קנה אותנו ואת אדמתנו", ואף שאמרו לאחר מכן "עבדים לפרעה", היה זה משום כבודו של פרעה, אבל באמת נעשו עבדים ליוסף, ולאחר מכן כאשר קנו את ישראל, על כך כבר נאמר (סנהדרין צא:.) "עבד שקנה נכסים - עבד למי ונכסים למי?", ומה שקנה עבד - קנה רבו.

מעתה, מטעים הגאון בעל "בכור שור", יתבאר הפסוקים להפליא. מתחילה נאמר "כי בחזק יד הוציאנו" - ולא ברצונם של המצרים, ואם כן קשה: במה נפקע קנין הגוף? והפסוק מתיר: "מבית עבדים", כלומר שהמצרים היו עבדים לנו על ידי יוסף, כפי שהתבאר לעיל ולכן לא היה להם בנו קנין הגוף. אבל, הוסיף הכתוב ואמר: "ויהי כי הקשה פרעה לשלחנו", דהיינו: הרי פרעה עצמו לא נמכר כעבד ליוסף, ולא היה מן הדין להפקיע ממנו קדושת הגוף שהיה לו בנו, ולכן "ויהרג ה' כל בכור", ועל ידי מכת בכורות כפה הקב"ה על פרעה לומר "קומו צאו מתוך עמי", ובכך שיחרר את ישראל.

זו גם הסיבה שהכתוב ממשיך ואומר מיד: "ויהי בשלח פרעה את העם", כי הקב"ה כפה עליו לשלחם בעצמו, ובכך הרי שיחררם מקנין הגוף שהיה לו בהם. (כמוצא שלל רב)

"דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו וגו'" (יא, ב).
כתב רש"י: "שלא יאמר אותו צדיק אברהם ועבדו וענו אותם קיים בהם ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם".

הקשה הגאון רבי אברהם כהן שליט"א, בספרו "בכורי אברהם": הרי אברהם עבר עשרה נסיונות ועמד בכלם ולא הרהר כלל אחרי מידותיו של הקב"ה, מדוע כאן חשש הקב"ה שאברהם ירעור ויאמר ועבדו וכו' קיים בהן ואח"כ יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם?

ועוד צריך ביאור, מהו הלשון שלא "יאמר" אותו צדיק, לכאורה היה צריך לומר שלא ישאל אותו צדיק? ועוד צריך לדקדק, מדוע נקרא כאן אברהם בתואר 'צדיק' יותר משאר מקומות?

מיישב, שדברי חז"ל אלו אינם בתורת שאלה אלא בניחותא. דהנה אברהם אבינו בכל מאורע ונסיון שהיה עובר עליו בחייו. היה מצדיק את הדין. וכאן לא רצה הקב"ה שאברהם יצדיק עליו את הדין ויאמר: אעפ"י שעבדו וענו אותם קיים בהם ואח"כ יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם, איני מהרהר אחר דינו של הקב"ה. על כן אמר הקב"ה למשה תאמר לבני ישראל וישאלו איש מאת רעהו כדי שיצאו ברכוש גדול והתקיים מאמרו, ולא יצטרך אברהם לעבור עוד נסיון. ובה מיושבות כל הקושיות, ודו"ק.

"החודש הזה לכם ראש חודשים ראשון הוא לכם לחודשי השנה" (י"ב, ב).

בשלחן ערוך (אורח חיים סימן תקפ"ט) מובא כי ביום א' בניסן הוא יום שבו ארעו צרות לאבותינו, זהו היום שבו מתו שני בני אהרון ועל כן ראוי להתענות ביום זה.

פעם אחת באו תלמידי חכמים אל הגאון רבי אליהו מוויילנא זצ"ל ושאלוהו: הייתכן שבראש חודש ניסן מותר להתענות, ואילו בשאר כל חודש ניסן מובא בשולחן ערוך (אורח חיים סימן תכ"ט סעיף ב') שאין מתענין בו. האם ימי החודש עדיפים מראש חודש?

אכן כן - השיב הגאון - ודבר זה מרומז בפסוק: "החודש הזה לכם ראש חודשים ראשון הוא לכם לחודשי השנה".

"החודש הזה" - היינו חודש ניסן, יהיה "לכם" כ"ראש חודשים" שאין מתענין בכל החודש, ואילו היום ה"ראשון" שבחודש זה "הוא לכם כחודשי השנה", דינו כשאר ימי החול שבכל השנה שמותר להתענות בהם. (וקראת לשבת עונג)

"פֶּלֶא בָּן נֶכֶד לֹא יֵאָכֵל בּוֹ" (י"ב, ג).

בספר "פרדס יוסף" מקשה: מה טעמו של דבר שב"כל נדרי" מצרפים גם את העבריינים לתפילות יום הכיפורים, וכן בתענית אמרו חכמינו שיש לצרף את פושעי ישראל, ורק כאן, בקרבן פסח אוסרת התורה על היהודי המשומד לאכול קרבן פסח?

הוסביר באופן נפלא: שכאשר המשומד והעבריינין באים ורוצים לבכות ולהתענות איתנו, הרי סימן הוא זה שכוונתם טובה ואין להרחיקם. אבל אם לתענית אינם מצטרפים ואת הבכי מניחים הם בשבילנו, ורק לסעודה של צלי כבשים טרי וריחני רוצים הם להיות שותפים - בכגון אלה אין לנו צורך בהם. (נועם ה')

"תהיה תורת ה' בפיך" (י"ג, ט).

סיפר הרב מאיר ירחי שליט"א - מחבר הספר "אוצרות ההלכה": בהיותי לומד בישיבת סלבודקא, היתה לי הזכות ללמוד חברותא במשך

יש לקרוא את החסויות לאחר השבת

המכון לסת"ם
עבודת הקודש
מכירת ס"ת, תפילין,
מזוזות וכל צרכי הסת"ם.
פנל: 054-8484945 רפאל ש.

AP
HAIR DESIGNER
מעבב השיער - אסי פרץ
בתיאום מראש: 052-626 53 92

ד"ר שנה
התקליטן רפאל חכמון
פנל: 052-2567240

שרוליק קרויזר
המרת מט"ח וצ'קים
סניף ר' יהודה הנשיא 33
סניף נחלת יצחק
נייד 050-6379544

הפרשת תרומ' לפי דעת השו"ע
כולם
מצטרפים
לבית המעשר
מה איתך?*

מקצוענות ואיכות ללא תחרות!!!
אצילינו אמינות מעל לכל!!!
משרד: 03-9747444
אתר: WWW.HDBKBL.COM

הדקל
עבודות גמר ושיפוץ
מכירה ותיקון
כל סוגי השעונים במקום.
מ. נחלת יצחק (בחניה)
טל: 03-9363892

מרכז השעונים
מכירה ותיקון
כל סוגי השעונים במקום.
מ. נחלת יצחק (בחניה)
טל: 03-9363892

VESTRY
אופנה
לגברים ונוער
חוני המעגל 26, אלעד.
טל 03-7160640

*ספר יקר ערך מתנה
למצטרפים החדשים
08-9214829
תצטרף - תהדר
בית המעשר

ההשתדלות. ואם כרוכה היא בספק איסור, לא זו ההשתדלות אודותיה נצטוונו! הציע אחד: "ניתן לגוי להדביק את המודעות. כדאי הוא בעל ה"עיתור" לסמוך עליו, להתיר אמירה לנכרי לצורך מצוה דרבים" (באורה חיים רעו ס"ק כה).

אבל הרב מבריסק היה כצור חלמיש, והפרנסים יצאו מלפניו בידיים ריקות, תרתי משמע. בתחושה שהמערכה אבודה. שהרי למשכילים ולחילונים אין כאלו עיכובים, והם יכבשו את הזירה.

ואכן חששם התאמת. כתלי בית הכנסת השחירו ממודעות הענק של החילונים, שהשיבו בשצף קצף להאשמות החרדים. אותן האשמות שלא פורסמו, מכיון שהרב גזז את המודעות שהוכנו. המוני היהודים שעלו לקבל את השבת עצרו וקראו את המודעות המתלהמות, את הבטויים הפוגעים והגידופים הזולים ולא הבינו על מה יצא הקצף, מדוע לתקוף כך ולהשמיץ בפראות. הניסוח הזול והירוד, ההשתלחות הפרועה חסרת הרסן, קוממה.

אילו היו המודעות מודבקות, היו קוראים אותן מערכה מול מערכה, ומבינים שאין זו אלא תגובה, גם אם חסרת טעם ורמה. אבל עתה, נתפסה ההשתלחות כהתקפה מרושעת וזדונית, פוגעת ומקוממת, והיתה לשיחת היום. כמחאה נגדה, הצביעו המוני יהודי בריסק ברוב גורף בעד רשימת היראים המותקפת, שזכתה ברוב עצום. "רואים אתם", אמר הרב מבריסק, "אין מרויחים מעברה, ולה' התשועה!"

הרב מבריסק על פי ה' נסע ועל פי ה' חנה, על פי ה' פעל ועל פי ה' נמוע מפעולה - וזכה! כמה מחייבים הדברים כל אדם ואדם!

(הגדת - שמות)

קוראים יקרים! צריך לדעת ולזכור שגם בשבוע הקרוב חל איסור אמירת/שמיעת/קבלת לשון הרע, על כל יהודי מעם ישראל, ופשוט שלא לדבר ולהרהר אחר גדולי ישראל, שהקב"ה בעצמו תובע את כבודם (ברכות יט. וע"ש). **נשמור את פינו ולשונו, ונזכה שמישי צדקנו הוא זה שייבחר להנהיג את עם ישראל, במהרה בימינו אמן.**

המודעה לבית הדפוס. **שעה לאחר מכן, נמסר העתקה למפלגה היריבה.** איזו סערה עוררה! דוקא משום שכל מילה בה אמת, דוקא משום שהרשימה כל כך בטעוניה. החליטו שההגנה הטובה היא ההתקפה. הגיבו על סעיף אחר סעיף בלשון בוטה, בנאצות והשתלחויות. פגעו בנציגים אישית, ולא פסחו אף על הרב. פנו אל הרבדים האפלים ביותר שבנפש האדם, ובאשמורת הבוקר מסרו את מודעתם לבית הדפוס.

והדפוס, באותם ימים, סודר באמצעות שבלונות עופרת. אות אחר אות שובצה ע"י מלקחיים. בעבודת כפים איטית ומייגעת. ככל שהתארך הנוסח, התארכה העבודה. ועכשיו, שהיה עליו לסדר ולהדפיס שתי מודעות מרובות מלל, אך הדבר שעות ארוכות. הכלל, בשעות אחר הצהרים של ערב שבת נמסרו המודעות למזמינים, שמיהרו איתן אל הרב מבריסק. הציגו בפניו מודעה לדוגמה.

"היכן כולן", שאל. מדוע צריך הוא את כולן, כדי לאשר די במודעה אחת. אבל דברו היה לחוק. שטחו על השולחן את ערמת המודעות.

גחן וקרא בתשובת לב, שורה אחר שורה. סיים, והביע שביעות רצונו: "זעיער גוט!" טוב מאוד! פני העסקנים זרחו. גחן שוב, ואסף את ערמת המודעות. פנה עימה אל החדר הפנימי, ויצא אליהם בידיים ריקות.

נדהמו. מה זאת?

הסביר: "המודעות נפלאות, מתומצתות בבהירות, משכנעות בעליל. אבל השעה מאוחרת. וכשתשלחו נערים משולהבים להדביקן על כתלי בית הכנסת עלולים הם לגלוש מבלי משים מעבר לשקיעת החמה ולהכנס לספק חלול שבת. לכן החלטתי לגנון!"

"אבל בלעדיהן, נפסיד את המערכה!" קוננו העסקנים.

השיבם הרב: "הכתוב אומר: סוס מוכן ליום מלחמה, ולה' התשועה (משלי כא, לא). כלומר, התוצאה ממרום, אלא שעלינו מוטלת חובת

בבריסק התלקחה מלחמת בחירות לועד הקהילה. מצד אחד ניצבה רשימת היראים, שמעמדיה זכות לגיבוי של הרב, מרן הגר"ז מבריסק זצ"ל. מהצד האחר, מהסטרא האחרת, רשימת פורקי העול שביקשו לבטל השגחת הרב על השחיטה ולבטל את הפניית תקציבי הקהילה, בין השאר, לתמיכה בחינוך התורני ובתחזוקת מקוה הטהרה. המערכה התנהלה בעקרה באמצעות מודעות רחוב, פשקוילים, שהודבקו בעיקר על קירות בתי הכנסת, מקום כינוסם של היהודים, וכל צד ניסה למשוך אהדתם של ההמונים, פשוטי העם, שבהצבעתם יקבע צביון הקהילה. שני הצדדים הדפיסו מודעותיהם בבית הדפוס היחיד בעיר. הלה היה המרויח היחיד מהתלהטות הרוחות, מהכרוזים וכרוזי הנגד. בגדר חובת ההשתדלות העביר המדפיס כל כרוז שהוזמן לצד שכנגד, שיכין תגובה הולמת ויגביר את גובה הלהבות.

הבחירות היו אמורות להתקיים במוצאי שבת. ביום חמישי ישבו הנציגים החרדיים בבית הרב, לסיכום המערכה. ספרו על ההשמצות וההכפשות נגדם, על מערכת השקרים והעלילות שנוקמה ועל ההסתה הפרועה כאילו נציגי החרדים מעלמים ממצוקות ההמונים העמלים ואינם דואגים לרווחתם ואת כל התקציב מפנים הם לענייני דת, בעוד שהרב דאג כל כך לכל יהודי והיה קשוב לכל מצוקה. כמה צדקה חולקה, כמה עזרה ומתן בסתר. ולהפך, הלא הנציגים החלונים ידועים בנהנתנותם, וידאגו רק לחוגם. הוחלט להדפיס מודעה מסכמת שתודבק בערב שבת בפתחי כל בתי הכנסת, תעלה על נס את פעילותם המסורה של העסקנים החרדיים ודאגתם לצבור הרחב ורוחתו, ותוקיע את ארחות חייהם ונהנתנותם של המעמדים האחרים. נסחו את המודעה שעברה את בקרתו המדוקדקת של הרב, אבל ביקש שלאחר שתודפס תובא בפניו לראות האין בה טעויות ושגיאות, כי זו המודעה הגורלית שתכריע את המערכה. בשעת לילה מאוחרת נמסרה

האם מי שקיבל שבת יכול לומר לאחרים לעשות לו מלאכה?

הלכה לשבת

מציאות של היתר בשבת עצמה, ממילא אין כאן איסור אמירה, משא"כ במי שקיבל עליו שבת, הרי אין לו היתר לעשות מלאכות אלו. ולא דמי לשבת עצמה שאין לה שום היתר. לכן יהיה אסור לו גם לומר לחבירו לעשות בשבילו. וע"ז כתב מרן הב"י, דהלא יכול שלא לקבל עליו שבת והיה מותר לו לעשות עכשיו מלאכות הללו. והגדר הוא כמו שהסביר המג"א (סק"ל) כל שיש לו היתר, מותר באמירה.

אשה שקיבלה עליה שבת מבעוד יום, וכגון שהדליקה נרות וחשבה בפירוש לקבל על עצמה שבת אחר הדלקה זו, [כי לדין אין קבלת שבת תלויה בהדלקת הנרות, אלא אם כן היא מקבלת עליה שבת בפירוש בהדלקה], או איש שקיבל עליו שבת מבעוד יום, והוצרכו לעשות מלאכה קודם זמן כניסת השבת, וכגון שראו שהגב מכובה ויש צורך להדליקו, או הפלאטה אינה מחוברת לחשמל, או ששכחו לכבות את הבוילר, רשאים לומר לאחרים שלא קיבלו שבת שיעשו מלאכות אלה בשבילם. ומותר ליהנות מאותה מלאכה בשבת.

גם אם קנית מוצר מהדרין?!
אין הכשר על תולעים!
אנציקלופדיית תולעת שני!
רב מכר סדרת "תולעת שני" מאת הרב הג"ג שניאור זלמן רוח חובה בכל בית יהודי!
לאיש, לעקרת בית, מורי הוראה, משגיחי כשרות, ובתי עסק ליצור וממכר מזון.
חדש כרך רביעי!
למשלוח עד הבית חיגוג:
08-9216829
בהוצאת המכון למצוות התלויות בארץ.
לחשיג ברשת יפה נוף ובתניותו הספרים המובחרות.

שקיבל עליו שבת קודם שחשבה, מותר לומר לישראל חבירו לעשות לו מלאכה. ונמצא ב' טעמים אמאי שרי לומר לחבירו שיעשה מלאכה, אחר שהוא עצמו קיבל שבת, טעם אחד, מה שכתבו מרן הב"י המג"א והתוספת שבת, שמכיון שהמשלח בעצמו היה ביכולתו להיות מותר, על ידי כך שלא היה מקבל שבת, או על ידי התרת נדרים כמו שכתב הלבוש, אין כאן איסור אמירה. וטעם שני, כמו שכתבו הב"ח והט"ז, כיון שלשליח הדבר מותר, אין בזה איסור אמירה, דאין איסור אמירה אלא בדבר האסור לכל ישראל. (ילקוט יוסף שבת, מהד' אליקים, ח"ב, עמ' ריד)

מקור דין זה בחידושי הרשב"א (שבת קג:), אהא דאמר רב יהודה אמר שמואל, מותר לאדם לומר לחבירו לכרך פלוני אני הולך למחר, שאם יש בורגנין, הולך. ושם (קנא). אמר רב יהודה אמר שמואל, מותר לאדם לומר לחבירו, שמור לי פירות שבתחומך, ואני אשמור לך פירות שבתחומי. (ופרש"י, שאם יש בורגנין משבעים אמה לשבעים אמה, הולך אפילו בשבת, שהכל חשוב כעיר אחת, וכיון שהוא דבר שיש לו היתר ע"י תקנה בשבת, מותר לאומרו אפי' במקום שאין שם ההיתר).

והיינו, הואיל ואין איסור בשמירה גרידא, אלא ביציאה חוץ לתחום, וחבירו נמצא כבר בתחום הפירות שלו, והוא נמצא בתחום פירות חבירו, מותר להם לומר אחד לשני לעשות מלאכה המותרת לשליח לעשות, אע"פ שלמשלח אין אפשרות לעשותה. ומכאן למדו התוס' והרשב"א, שה"ה למי שקיבל עליו שבת מבעוד יום, וחבירו לא קיבל שבת, שמכיון שלחבירו מותר לעשות כל המלאכות עד סמוך לשקיעה, יכול המשלח לומר לשליח לעשות בשבילו מלאכות שהוא המשלח אינו יכול לעשותם, "הואיל והיא נעשית בהיתר לעושה אותה". ע"ש. והר"ן שם הקשה, דלא דמי, דבשמוך לי פירות שבתחומך, גם המשלח בעצמו יכול לשמוך, על ידי בורגנין, וכיון שיש לו

<p>לעילוי נשמת מוסא בן יחיא ואהרון בן יחיא האפ"ל ז"ל, מאיר אהרון ז"ל בן עישה הי"ו, שמואל רפאל ז"ל בן אהובה אסתר תחי', דוד בן אלימלך ז"ל, יעל בת רבקה ע"ה, עדיה ע"ה בת סיון תחי'</p>	<p>לרפואת שושנה פורן בת טווס, סעידה בת סאלם תחי', מיכל בת אסתר תחי'. בנימין בן מרים</p>	<p>העלון מוקדש - להצלחת שלום אפל ורפי בן תינו מנזי הי"ו וכל משפ', אילה בת פורן שושנה וכל משפ', שמעון בן דבורה שירה ושירן תהילה בת שרה אורלי הי"ו, שמעון הי"ו בן תקוה, פנחס ואיתמר (תומר) הי"ו בני אביגיל תחי', יצחק בן לבנה הי"ו ולימור בת מרים תחי', מיקי (מיכאל) אפל הי"ו בן שמעה, שרה ומעין בנות אילה תחי', יהודה משה בן אלזולאי ובתיה בת שושנה לזש"ק.</p>
--	--	--

ניתן לקבל את העלון במייל RLEVRON@IAI.CO.IL הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו בברכה בטל': 03-9094245.

העלון הבא ייצא בע"ה לשבת הבאה, פרשת "שלח" - ט"ו בשבט.